

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

"مجموعه کتاب‌های راهنمای مداخلات زودرس
در اختلالات تکامل حرکتی کودکان"

مداخلات تکامل حرکتی به هنگام در اختلالات نورو حرکتی تحتانی در کودکان خردسال

مؤلفین:

مؤلفین: دکتر ناهید رحمانی - دکتر زهرا نوبخت
دکتر مسعود غریب - دکتر روشنک وامقی - دکتر نیکتا حاتم‌زاده
دکتر فرهود سعید ارشادی - دکتر شروین بدو

عنوان و نام پدیدآور :	مداخلات تکامل حرکتی به هنگام در اختلالات نورون محرکه تحتانی در کودکان خردسال / مؤلفین ناهید رحمانی ... (و دیگران)؛ ویراستار آتوما فروحی.
مشخصات نشر :	تهران: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری :	۱۱۰ص: مصور، جدول.
فروست :	مجموعه کتاب‌های راهنمای مداخلات زودرس در اختلالات تکامل حرکتی کودکان.
شابک :	۹۷۸-۶۲۲-۹۵۸۹۹-۵-۳
وضعیت فهرست‌نویسی :	فیبیا
یادداشت :	مؤلفین ناهید رحمانی، زهرا نوبخت، مسعود غریب، روشنگ وامقی، نیکتا حاتمی‌زاده، فرهود سعید ارشادی، شروین بدو
یادداشت :	کتابنامه.
موضوع :	اختلالات روانی و حرکتی در کودکان
موضوع :	Psychomotor disorders in children
موضوع :	اختلالات روانی و حرکتی در کودکان -- بیماران -- توانبخشی
موضوع :	Psychomotor disorders in children -- Patients -- Rehabilitation
موضوع :	اپاستیسیته -- بیماران -- توانبخشی
موضوع :	Spasticity -- Patients -- Rehabilitation
موضوع :	اختلالات حرکتی در کودکان -- تشخیص
موضوع :	Movement disorders in children -- Diagnosis
شناسه افزوده :	ر. ی. د. بدو، ۱۳۹۸ -
شناسه افزوده :	دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
شناسه افزوده :	University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences
رده بندی کنگره :	۵۰۶
رده بندی دیویی :	۶۲۲/۹۲۸۵
شماره کتابشناسی ملی :	۶۰۲۸۳۲۲

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

نام کتاب: مداخلات تکامل حرکتی به هنگام در اختلالات نورون محرکه تحتانی در کودکان خردسال
مؤلفان: دکتر ناهید رحمانی - دکتر زهرا نوبخت - دکتر مسعود غریب - دکتر روشنگ وامقی - دکتر نیکتا حاتمی‌زاده -
دکتر فرهود سعید ارشادی - دکتر شروین بدو

ویراستار: آتوما فروحی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۸۹۹-۵-۳

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ اول: ۱۳۹۸

چاپ: ارشیا

ناشر: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

نشانی: اوین، بلوار دانشجو، خیابان کودکان، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

تلفکس: ۲۲۱۸۰۰۸۱

با قدردانی از همکاری

● صفحه‌آرا: گروه گرافیکی ارشیا ● طراحی جلد: گروه گرافیکی ارشیا

همه حقوق نشر برای ناشر محفوظ است؛ هرگونه استفاده از متن به هر صورتی در قالب کتابچه، جزوه، تهیه CD آموزشی، تهیه نرم‌افزار، استخراج آزمون، ترجمه به دیگر زبان‌ها و استفاده از مطالب کتاب، اشکال، تصاویر و... بدون اجازه کتبی از ناشر غیر قانونی است.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۷	پیشگفتار
۹	فصل اول: کلیات
۹	تعریف
۱۰	گروه هدف
۱۱	سبب‌شناسی و تشخیص‌های اشتقاقی
۱۲	علائم و نشانه‌های بالینی
۱۳	نکات مهم در اخذ شرح حال و معاینه بالینی
۱۴	ارزیابی عملکرد حرکتی
۱۶	ارزیابی‌های آزمایشگاهی و پاراکلینیک
۱۷	بیماری‌هایی که باعث اختلال در نورون محرکه تحتانی می‌شوند
	فصل دوم: مداخلات درمانی برای علامت هیپوتونیا در کودکان با آسیب‌های نورون
۱۹	محرکه تحتانی
۱۹	هیپوتونیا
۱۹	گروه هدف
۱۹	تعریف
۲۰	ارزیابی
۲۳	مداخلات درمانی
	فصل سوم: مداخلات درمانی برای علامت ضعف عضلانی در کودکان با آسیب نورون
۲۷	محرکه تحتانی
۲۷	ضعف عضلانی
۲۷	گروه هدف

۲۷	تعریف.....
۲۷	ارزیابی.....
۲۸	مداخلات درمانی.....
فصل چهارم: مداخلات درمانی برای علامت کاهش دامنه حرکتی در کودکان با آسیب	
۳۱	نورون محرکه تحتانی.....
۳۱	کاهش دامنه حرکتی.....
۳۱	گروه هدف.....
۳۱	تعریف.....
۳۲	ارزیابی.....
۳۲	مداخلات درمانی.....
فصل پنجم: مداخلات درمانی برای علامت اختلال تنفس در کودکان با آسیب نورون	
۳۹	محرکه تحتانی.....
۳۹	اختلال تنفس.....
۳۹	گروه هدف.....
۴۰	تعریف.....
۴۱	ارزیابی.....
۴۱	مداخلات درمانی.....
فصل ششم: مداخلات درمانی برای علامت اختلال در کنترل پوسچر در کودکان با	
۴۵	آسیب نورون محرکه تحتانی.....
۴۵	اختلال در کنترل پوسچر (وضعیت).....
۴۵	الف- ضعف حرکات بر خلاف جاذبه.....
۴۵	الف- ۱- ضعف حرکت سر بر خلاف جاذبه.....
۴۵	تعریف.....
۴۶	ارزیابی.....
۴۶	مداخلات درمانی.....
۵۰	الف- ۲- ضعف حرکت تنه بر خلاف جاذبه.....

۵۰	تعریف
۵۰	ارزیابی
۵۱	مداخلات درمانی
۵۲	ب- نبود واکنش‌های وضعیتی
۵۲	ب- ۱- نبود واکنش‌های تعادلی
۵۲	تعریف
۵۲	ارزیابی
۵۳	مداخلات درمانی
۵۴	ب- ۲- نبود واکنش‌های تعادلی
۵۴	تعریف
۵۴	ارزیابی
۵۴	مداخلات درمانی
	فصل هفتم: مداخلات درمانی برای علامت اختلال تحرک در کودکان با آسیب
۵۷	نورون محرکه تحتانی
۵۷	اختلال تحرک
۵۷	تعریف
۵۸	ارزیابی
۵۸	مداخلات درمانی
	فصل هشتم: مداخلات درمانی برای علامت اختلال تعادل در کودکان با آسیب
۶۵	نورون محرکه تحتانی
۶۵	اختلال تعادل
۶۵	گروه هدف
۶۵	تعریف
۶۵	ارزیابی
۶۷	مداخلات درمانی
۷۳	منابع

۷۵		واژه‌نامه به ترتیب حروف انگلیسی
۷۸		واژه‌نامه به ترتیب حروف فارسی
۸۱		واژه‌یاب
۸۵		پیوست‌ها
۸۵		پیوست ۱
۹۶		پیوست ۲
۹۷		پیوست ۳
۹۸		پیوست ۴
۹۹		پیوست ۵
۱۰۱		پیوست ۶
۱۰۲		پیوست ۷
۱۰۳		پیوست ۸

سال‌های اولیه زندگی، مهم‌ترین و حساس‌ترین دوران برای تکامل مهارت‌های حرکتی درشت و ظریف کودک است. یعنی اگر درمان‌ها و مداخلات مناسب برای تأخیر حرکتی در این دوره سنی انجام شود، عارضه تأخیر، یعنی ناتوانی‌های حرکتی ماندگار رخ نخواهد داد یا از شدت بسیار کمتری برخوردار خواهد بود؛ ۲- به تدریج با عبور از این دوره مهم و حساس از تأثیر مثبت تحریکات محیطی بر رشد نگاهل حرکتی کودک دارای تأخیر حرکتی، کاسته می‌شود و امکان و فرصت کسب مهارت‌های حرکتی در حد نرمال یا نزدیک به نرمال، از دست می‌رود؛ به گونه‌ای که گاهی ممکن است دیگر در تمام طول عمر، قابل جبران نباشد.

شناسایی زود هنگام کودکان در معرض خطر اختلالات تکاملی حرکتی و یا کودگانی که در مراحل ابتدایی تأخیر تکاملی خود قرار دارند و فراهم کردن خدمات مداخله به‌هنگام و پیشگیری ثانویه از معلولیت‌های ناشی از این اختلالات و معالجه کردن پیامدهای منفی ناشی از آن‌ها، امری بسیار مهم و ضروری است؛ اما علی‌رغم اهمیت تشخیص و مداخله به‌موقع برای اختلالات تکاملی حرکتی در کودکان، متأسفانه این اختلالات در کشور ما به درستی مدیریت نمی‌شوند.

دلایل این امر می‌تواند یک یا چند علت از علل زیر باشد: ۱- عدم تشخیص صحیح این اختلالات در سال‌های اولیه عمر؛ ۲- عدم ارجاع به‌موقع برای درمان و توانبخشی؛ ۳- عدم آشنایی کافی برخی متخصصان ذی‌ربط (کاردرمانگران و فیزیوتراپیست‌ها) با تکنیک‌ها و روش‌های مداخله‌ی زودرس (زیر دو سال) برای تأخیر در تکامل حرکتی و اختلالات حرکتی کودکان و عدم ارائه خدمات مناسب و مؤثر به مراجعان؛ ۴- فقدان دستورالعمل‌های علمی، مدون و مبتنی بر شواهد و مبتنی بر تجربیات متخصصان ذی‌ربط، برای مداخلات زودرس حرکتی.

مرکز تحقیقات توانبخشی اعصاب اطفال همراه با گروه‌های آموزشی کاردرمانی و فیزیوتراپی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی و نیز با همکاری چند تن از نورولوژیست‌های برجسته کشور در حوزه کودکان، در پاسخ به سفارش و با حمایت مالی دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با هدف فایق آمدن بر بخشی از کاستی‌هایی که در حال حاضر موجب تأخیر و اشکال در ارائه مداخلات به هنگام، مناسب و مؤثر به کودکان نیازمند مداخلات حرکتی می‌شود، در سال‌های ۹۴ تا ۹۶ نسبت به اجرای طرحی با هدف تدوین دستورالعمل‌ها (پروتکل‌ها)، مداخلات زودرس برای اختلالات تکامل حرکتی کودکان مبادرت نمود. کتاب حاضر که یک جلد از ۵ جلد کتاب تدوین شده در این ارتباط است و به اختلالات حرکتی ناشی از اشکال در نورون محرکه تحتانی می‌پردازد، حاصل تلاشی دو ساله است که در درجه‌ی اول بر اساس منابع علمی روز دنیا و در درجه دوم بر اساس تجربه و اجماع متخصصان ذی‌ربط تدوین شده است.

امید است با تدوین این کتاب (حرفه‌ای پروتکل‌های تشخیص و مداخله زودرس) و دسترسی دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته‌های کاردرمانی و فیزیوتراپی به آن، به خصوص افرادی که در اقصی نقاط کشور با نظام تشخیص و مداخلات زودرس تکاملی معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی همکاری دارند، گامی هر چند کوچک در راستای ارتقا سلامت کودکان این مرز و بوم برداشته باشیم.

دکتر روناک وامقی

مجری طرح تدوین پروتکل مداخلات زودرس

برای اختلالات تکامل حرکتی کودکان